

Utbildningsinspektion i Karlbergsskolan förskoleklass och grundskola årskurs 1–6

UTBILDNINGINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen inriktas mot sex områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sex områdena, som granskas utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Kunskaper, utveckling och lärande

Verksamheten:

2. Arbetsmiljö och delaktighet
3. Pedagogisk verksamhet och undervisning
4. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

5. Tillgång till utbildning och omsorg
6. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kunskapsbedömningen och betygssättningen, kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning och stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och övriga författningar. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut, riktat till huvudmannen, angående förbättrings- och kritikområden.

Genomförandet av inspektionen i Karlbergs rektorsområde F-6

Skolverket sände den 22 december 2004 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i Karlbergsskolan F-6 har bestått av experten Eva Håkansson och undervisningsrådet Ewa Hallberg. Besök i Karlbergsskolan F-6 genomfördes den 8 mars år 2005.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och Karlbergs rektorsområden F-6, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt.

I Karlbergs rektorsområde F-6 genomfördes formella intervjuer med rektorn, elevvårdspersonal, undervisande lärare i årskurs 2 och 6 samt elever i årskurs 2 och 6. Lektioner i årskurs 2 och 6 besöktes. Inspektörerna deltog i personalkonferens och i klassråd för årskurs 6.

Inspektionen inleddes med samtal om kvalitetsarbete samt skolornas starka och svaga sidor med samtliga rektorer inom västra skolområdet.

Övrig information av betydelse för inspektionen har varit dokument och handlingar utfärdade av Karlbergsskolan F-6 och av västra skolområdet.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Karlbergs rektorsområde F-6	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	145
Förskoleklass	54
Grundskola	310

Utbildningen i skolan omfattar förskoleklass samt årskurserna 1-6. Vid Karlbergsskolan finns skolbarnsomsorg för elever upp till 12 år. Skolans personal arbetar i arbetslag. Skolgården har kompletterats med att grönområden framför skolan kan utnyttjas för bollspel och andra idrottsaktiviteter. På skolgården finns utrymme för olika aktiviteter.

Rektorsområdet Karlberg F-6 bildar tillsammans med Karlberg 7-9 och Katri-nedals rektorsområde västra skolområdet. I Karlskoga finns ytterligare två skolområden, det östra och södra.

Bedömning

1. Kunskaper, utveckling och lärande

De elever som inspektörerna träffade vid intervjuer och vid klassrumsbesök visade glädje över sin skola och berättade engagerat om sitt eget lärande. I intervjuerna visar eleverna att de har insikt i att arbeta i grupp, lyssna och argumentera. Det är genom sitt arbete med portfolio som eleverna har möjlighet att följa sin egen kunskapsutveckling och de redogör för sina arbetsinsatser som de är nöjda och glada över. I skolans utvärderingsarbete framkommer att man har en god överblick över elevernas kunskapsutveckling och vilka förmågor eleverna utvecklar genom att detta dokumenteras i portfolion.

Inför 2004 års arbete med ämnesproven i årskurs 5 hade en planering tagits fram innehållande förarbete, genomförande och efterarbete. Arbetet ligger till grund för utvecklingsarbetet i skolan och ger information om elevens individuella resultat och möjlighet till analys på skolnivå. Resultaten 2004 var något sämre än tidigare år och i skolans analys framkom olika anledningar till detta. Förutom elevgruppens sammansättning har bedömning varit ett område som skolan kritiskt granskat sin egen insats av. Resultatet av ämnesproven 2005 visar ett ökat antal av elever som nått målen men skolan har vid inspektionstillfället ännu inte sammanställt och analyserat materialet. I planen för arbetet med ämnesproven finns ett syfte att när material för minst tre år så skall skolan kunna fördjupa sin analys på skolnivå och värdera sin egen insats i högre grad än nu.

I dokumentet "Kontrollpunkter" har skolan sammanställt årskursvis vilka tester elever skall genomgå under årskurserna F-6 och vem som har ansvaret för att så sker. Dokumentet diskuterar utifrån att kvantitativa tester är ett komplement till kvalitativa tester och den dokumentation av elevers lärande som finns i elevens portfolio. Resultaten av de kvantitativa testerna skall användas för att utveckla arbetssätt, arbetsformer och innehåll inom den egna skolan. Skolan har ingen formaliserad kontakt med Karlberg 7-9 för att följa elevernas kunskapsutveckling.

Karlbergsskolan F-6 har inte genomfört någon strukturerad uppföljning eller utvärdering av det egna arbetet med värdegrunds- och demokratifrågor. Intervjuade elever berättade engagerat om människors lika rättigheter och att de aldrig tänkte på om deras kamrater kom från andra länder eller var annorlunda. De var överens om att om någon kamrat var ensam på raster så frågade man om de ville vara med och leka.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att Karlbergsskolans resultat inom området kunskaper, utveckling och lärande är av god kvalitet. Det påbörjade arbetet med att skapa verktyg för att analysera och utvärdera resultatet av det egna arbetet är av mycket god kvalitet.

2. Arbetsmiljö och delaktighet

Karlbergsskolan F-6 värdegrundsarbete med ledorden trygghet, respekt, ansvar och lika värda har arbetats fram tillsammans med föräldrar och elever. Personal och föräldrar har deltagit i gemensamma utbildningsinsatser. Inspektörerna tar

del av skolans värdegrund på olika sätt under inspektionen genom att elever berättar om hur man skall vara mot varandra och i skolans dokument finns hänvisning till värdegrunden som ett övergripande syfte med verksamheten.

Eleverna har ett formaliserat inflytande via antimobbningsråd, elevråd, matråd, IT-råd, vaktmästarråd, idrottsråd och biblioteksråd. I skolans policydokument anges att råden är till för att främja den demokratiska andan och att eleverna skall tränas i hur inflytande och ansvar fungerar. Personal deltar råden tillsammans med elever och det är skolans mål att alla elever som vill skall ha deltagit i något råd innan de lämnar årskurs 6. Under inspektionen deltar inspektörerna i klassråd och får ta del av en verksamhet där eleverna arbetar tillsammans med lärarna i enlighet med ovanstående.

”Västras handlingsplan för mobbning” är gemensam för samtliga rektorsområden inom västra skolområdet. I planen är begreppet mobbning definierat som ett beteende som har till syfte att tillfoga en person skada eller obehag. Mobbningssituationer identifieras både som fysisk och psykisk handling och handlingsplanen beskriver fyra nivåer: elev/elev, elev/personal, personal/elev och personal/personal mellan vilka mobbning kan förekomma. Skolan har påbörjat en omarbetning av planen för att göra den mera heltäckande. Skolan har ett en antimobbningsgrupp där representanter från personal ingår samt kurator. Representanter från antimobbningsrådet är också med i antimobbningsgruppen. Intervjuade elever berättade om en skola där de inte känner till någon mobbning mellan elever eller att vuxna kränker elever. En elev uppgav att det ibland kunde vara tvärtom, att elever inte alltid var så snälla mot lärarna. De upplevde att det inte fanns någon elev som var ensam på skolgården och alla fick vara med och leka och delta i skolans olika aktiviteter. Intervjuade elever hade också kunskap om var de skulle vända sig om de kände sig utanför och mobbade.

Eleverna är delaktiga i sitt eget lärande genom arbetet med att dokumentera sitt lärande i portfoliopärmen. Skolans utvärdering för föregående verksamhetsår visar att man från personalens sida ser ett ökat inflytande för eleven när det gäller arbetssätt och arbetsformer. Intervjuade elever i årskurs 2 berättar om att de kan påverka vad de vill göra genom att ta upp olika alternativ på önskelistan, årskurs 6 upplever mer att de arbetar efter lärarens upplägg av lektionerna.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att arbetet med arbetsmiljö och delaktighet är av god kvalitet.

3. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Under inspektionen deltog inspektörerna i lektioner där elever var engagerade och som visade skolans möjligheter att ta tillvara situationer för lärande. I årskurs sex arbetade eleverna under strukturerade former med matematik. Den av pedagogerna valda arbetsformen utgick från just den elevgruppens behov. Klassrumsmiljön var lugn, matematikundervisningen kopplades till för elever redan kända begrepp. Eleverna i årskurs 6 delade de yngre elevernas uppfattning att matematik är roligt.

Intervjuade elever vid Karlbergskolan F-6 har varierande kunskap om vilka målen är för de olika ämnena. Det finns lärare som berättar vad eleven skall kunna inom ett visst område och eleverna hade fått skriva ner målen för eng-

elska och sätta in i portfolion. I portfolion förvarades även protokoll från utvecklingssamtal och exempel på olika värdegrundsarbeten som eleven deltagit i. Ingen av de intervjuade eleverna kände sig oroliga inför utvecklingssamtalet, man visste vad fröken skulle ta upp och man hade förberett sig på olika sätt. Eleverna upplever att lärarna ger beröm och pekar på vad de kan både vid utvecklingssamtalet och i det dagliga skolarbetet.

I den framtagna arbetsgången för arbetet med ämnesprov i årskurs 5 finns också en direkt koppling för information till föräldrar och elever vid utvecklingssamtalet. För elever som inte når målet i något moment i ett av ämnena engelska, matematik och svenska upprättas en studieplan av läraren tillsammans med eleven. Om eleven inte når målen i två eller flera av ovanstående ämnen upprättas ett åtgärdsprogram. Åtgärdsprogram skrivs i samarbete med specialpedagog och tillsammans med föräldrar och elev. Skolans förhållningssätt vid upprättande av studieplan och åtgärdsprogram är att eleven alltid har något att tillföra.

I arbetet med elever som inte når målen har Karlbergsskolan tagit fram en modell i form av en pyramid. I basen placeras de barn som man vet når målen, i mitten de barn som är i farozonen och som man får förstärka och ha uppsikt över. I toppen placeras de elever som man upprättat åtgärdsprogram för och för både topp- och mittgrupp sätts åtgärder in för att få ner barnen till basnivå. Arbetet med att positionera eleverna i pyramiden har gjort att alla elever blir synliga och man bedömer arbetet som framgångsrikt. Modellen har också givit rektorn möjlighet att diskutera arbetssätt och arbetsformer med olika personalgrupper. Arbetssättet har arbetats fram av skolans specialpedagog som tillsammans med kurator och skolsköterska bildar skolans elevvårdsteam. Kurators arbete i skolan är preventivt vilket innebär få enskilda samtal. Bland annat arbetar skolans personal med social kompetens (EQ), ett område som genomgående tar upp jämställdhetstankar i undervisningen. Under intervjun med elever i årskurs 6 redogjorde de för begreppet jämställdhet och berättade att de arbetat med det tidigare. Både pojkar och flickor upplevde att pojkar får mer tillsägelser än flickor vid icke önskat uppträdande men att skolan för övrigt var jämställd.

Vid inspektörernas besök hade västra skolområdet precis tagit beslut om en gemensam hälsoplan med ett F-9 perspektiv för områdena rörelse, kost, egenvård, social utveckling samt samlevnad, alkohol, narkotika och tobak (SANT). I de enskilda klasserna förekommer olika inslag av hälsofrämjande arbete med t.ex. promenader i samband med skoldagens slut. Elevvårdsteamet berättar att eleverna vid skolan har god fysisk hälsa men att det finns elever som upplever stress i skolarbetet.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att arbetet med pedagogisk verksamhet och undervisning i Karlbergsskolan F-6 är av god kvalitet. Arbetet med elever i behov av särskilt stöd bedömer inspektörerna som mycket gott.

4. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Rektorn har tjänstgjort i Karlbergsskolan F-6 sedan hösten 2003 och beskrivs som en tydlig ledare som är mycket närvarande i verksamheten. Rektorn är känd av eleverna. Rektorer i västra skolområdet träffas kontinuerligt för att utveckla skolornas administrativa och pedagogiska arbete. Det är också i den gruppen man får och ger varandra stöd när det uppstår svårigheter i det dagliga

arbetet. På förvaltningsnivå får rektorn stöd i personal- och administrativa ärenden.

Karlbergsskolans personal arbetar i arbetslag. Två arbetslag i spår F-3 och ett arbetslag för respektive årskurs för 4-6. Ämneslärare och personal i skolbarnsomsorgen bildar egna arbetslag. Arbetslaget väljer själv arbetslagsrepresentant som leder mötena och representerar laget i olika sammanhang. Personalen möts kontinuerligt i det egna arbetslaget för pedagogiska samtal och planering av verksamheten. För samverkan med övriga arbetslag inom skolan finns fungerande former. All personal samlas i personalkonferens med jämna mellanrum. Genom veckobladet till personalen informerar rektorn om kommande veckas program och tar upp för skolan angelägna händelser.

Skolans specialpedagoger deltar kontinuerligt i månadsträffar med andra specialpedagoger i kommunen och undervisande personal i matematik träffar kollegor i kommunen från förskoleklass till gymnasienivå. Inom västra skolområdet har man påbörjat arbetet med att gemensamt bearbeta kursplanerna i olika ämnen.

Den röda tråden i Karlbergsskolans kvalitetsarbete är de årliga uppföljningar och utvärderingar som genomförs bl.a. i klasser, fritidshemmet och arbetslag. Utvärderingarna sammanställs av rektorn och resultatet arbetas med vid konferenser och inför planeringen av nytt verksamhetsår.

Hur skolan tänker arbeta med resultaten av utvärderingarna och hur arbetet planeras utifrån läroplanens mål att uppnå och sträva mot finns inte samlat i något dokument som t.ex. arbetsplan. Den kvalitetsredovisning som upprättades för 2003 omfattade endast den särskoleverksamhet som då tillhörde Karlbergsskolan F-6. Särskolan är numera ett eget rektorsområde. Vid inspektionstillfället hade en struktur tagits fram för en "Handlingsplan för Karlbergsskolan F-6". Där framkommer att man i fortsättningen avser att upprätta kvalitetsredovisning för hela verksamheten.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att Karlbergsskolan F-6 arbete med styrning, ledning och kvalitetsarbete är av god kvalitet. Inspektörerna förutsätter att det påbörjade arbetet med att utarbeta kvalitetsredovisning för hela verksamheten fortsätter. Det är inte godtagbart att rektorsområdet saknar arbetsplan.

5. Tillgång till utbildning och omsorg

Elever i årskurs 6 får välja franska, tyska eller svenska/engelska som språkval. Språkvalen läses i den närliggande 7-9 skolan och tillsammans med elever från Katrinedalsskolan.

Till elevens val väljer eleven ur en framtagna katalog. Inspektörerna kan se att utbudet väl följer grundskoleförordningens syfte att bredda och fördjupa kunskaper i ett eller flera ämnen. Vid inspektionen deltog en av inspektörerna i en lektion med "Klurig matte" och "Forskning" med intresserade elever och spännande uppgifter.

Utifrån skolans kunskap om elevernas bakgrund och eftersamtal med elev och föräldrar erbjuds och beslutas om en elev skall studera svenska som andraspråk.

Elevernas behov diagnostiseras med hjälp av bokup-test och skolan har tillgång till utbildad personal i ämnet.

I skolan finns handikapptolett och hiss men skolan skulle inte kunna erbjuda en rullstolsburen elev tillgång till alla skolans lokaler.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att eleverna vid Karlbergsskolan F-6 har god tillgång till utbildning.

6. Resurser

I Karlbergs rektorsområden F-6 har personalen utbildning för de årskurser och ämnesområden de arbetar med.

Skolans lokaler är väl tillvaratagna för att skapa ett gott studieklimat, korridorer är möblerade för studier och det finns både stora och små rum för undervisning i olika grupperingar. Lärmiljön är lugn och väl omhändertagen av personal och elever. Eleverna har god tillgång till undervisningsmateriel och i klassrummen finns datorer. Skolan har tillgång till bibliotek. På skolgården finns möjlighet till varierande aktiviteter under raster och annan utevistelse. Eleverna skall vara ute på raster och det finns flera vuxna med på skolgårdens olika områden för att finnas till hands och ge eleverna trygghet.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att Karlbergsskolans resurser är av god kvalitet. Särskilt synes tillvaratagandet av skolans lokaler för att nå ett gott studieklimat och möjligheten för eleverna att utnyttja skolgården för olika aktiviteter vara av mycket god kvalitet.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att verksamheten vid Karlbergsskolan F-6 övergripande är av god kvalitet. Skolans arbete med att skapa verktyg för att analysera och utvärdera resultatet av det egna arbetet är av mycket god kvalitet. Det sätt skolan tar sig an arbetet med elever i behov av särskilt stöd vill inspektörerna framhåll som mycket bra.

Rektorsområdet behöver dock fortsätta att utveckla kvalitetsarbetet och upprätta en kvalitetsredovisning som omfattar hela verksamheten i enlighet med den planering som gjorts.

Det finns också sådan brister i verksamheten att författningarnas krav inte uppfylls. Bristerna inom nedan angivna område skall snarast åtgärdas.

- Rektorsområdet saknar arbetsplan (2 kap 23 § grundskoleförordningen).

Datum

Ort

2005 10-21

Linköping

Eva Håkansson

Ewa Hallberg